

Együttműködés a magyar és a jugoszláviai könyvtárosok között

Pár évvel ezelőtt már felmerült mind jugoszláv, mind pedig magyar részről a jugoszláviai Dráva-szög és az Eszék környéki községek, valamint Dél-Dunántúl könyvtárai közötti együttműködés megvalósítása. Ezért a két ország könyvtárosai 1976-ban összejöttek Szegeden, hogy egybehangolják könyvtári munkájukat. A szegedi tanácskozás a helyismereti gyűjteményekkel, módszertani tapasztalatokkal, helyismereti konferenciákkal kapcsolatos ismeretek cseréjét, továbbá a kutató munkához nélkülözhetetlen dokumentumok, illetőleg másolatok cseréjét ajánlotta a két fél számára.

Az akkori kívánságok és javaslatok részben 1978 novemberében realizálódtak. Ekkor az Eszéki Területi Könyvtár és a Baranya megyei Könyvtár együttműködési megállapodást kötött egymással: a nemzetiségek ellátásának javítása érdekében könyvcserében és a folyóiratok kölcsönös előfizetésében állapodtak meg.

A megállapodás azonban nem tért ki a helyismereti együttműködésre, ezért 1979 májusában sor került az egyezmény bővítésére. Ezért dél-dunántúli és horvát, valamint szlovén könyvtárosok találkoztak egymással Pécsen, a Baranya megyei Tanácscon. A vitaindító előadást tartó *Vajda Kornél*, a Könyvtártudományi és a Módszertani Központ munkatársa a könyvtári és a bibliográfiai munka kulcsproblémáiban való együttműködés fontosságát hangsúlyozta. *Surján Miklós*, a Baranya megyei Könyvtár igazgatóhelyettese gondosan felépített előadásában a két baranyai rész, illetőleg a dél-dunántúli és a szlavóniai régió (Eszék központtal) természeti, földrajzi, néprajzi, történelmi, irodalmi és művészettörténelmi összefonódását bontotta ki. Ismertetette azokat a pécs-baranyai közgyűjteményeket is, amelyekben jelentősebb helyismereti anyag található, illetőleg ahol ilyen jellegű bibliográfiai munka folyik: mint amilyen pl. a Pécsi Egyetemi Könyvtár, a Baranya megyei Levéltár, a Janus Pannonius Múzeum, a Mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum, valamint a Baranya megyei Könyvtár, ahol helyismereti különgyűjtemény is van Pécs-Baranyai Könyvtár címmel.

A három napon át tartó pécsi konferencián jugoszláv részről hét korre-

ferátum hangzott el. Az ünnepélyes zárást megelőzően a két fél képviselőiből alakult hattagú bizottság megfogalmazta azokat a javaslatokat, amelyek a magyar és a jugoszláviai könyvtárak közötti munka fontosabb részei. Így egymás kölcsönös tájékoztatása az említett területekkel kapcsolatban újonnan megjelent kiadványokról, tanulmányokról, folyóiratpublikációkról; a könyvtárak együttműködése a helyismereti tájékoztatásokban; a könyvtárközi kölcsönzés; a bibliográfiai munka kölcsönös támogatása stb.

E javaslatokat a konferencia egyhangúlag elfogadta, és ezeken túlmenően megállapodtak egy helyismereti kézikönyv kiadásában, kópiák, mikrofilmek cseréjében és mindkét részről a szakajtó tájékoztatásában.

A magyar és a jugoszláv könyvtárosok közötti mostani példamutató megállapodás nagy mértékben elősegíti a hazai és a határainkon túl élő tudományos kutatóknak a helyismereti dokumentumok további feltárását és ennek eredményeként a két ország népeinek minél teljesebb megismertetését és barátságát.

Dr. Tóth István

Az V. Komárom megyei Honismereti Táborról

1979. július 11-én zárult az V. megyei Honismereti Tábor. Réde, Tata, Esztergom, Oroszlány után ismét Esztergom, most a 317. Szakmunkásképző Intézet kollégiuma adott helyet a tábor 39 résztvevőjének. A tíznapos táborozás alatt 4 szakcsoportban 4 honismereti szakág, helyi, speciális vonásaival a régészet, a helytörténet, a néprajz, és az ipartörténet gyűjtőmódjával ismerkedtek meg a középiskolások résztvevők.

A csoportok munkáját muzeológusok irányították. Hagyományos táborozási beszámolójuk tartalmas, komoly munkáról tanúskodik.

A *régész csoportot dr. Horváth István* vezette. A mindeddig legvonzóbb szakterület iránt érdeklődők számára kitűnő lehetőséget jelentett a nagy-marosai vízierőmű építését megelőző nagyszabású leletmentés, az esztergom-szentkirályi ásás.

Meglátogatták a Balassa Bálint Múzeum gyűjteményét, könyvtárát, restaurátor műhelyét. Megismerték a szentkirályi település történetét az ott folyó kutatások eddigi eredményeit, a sírfel-

tárás menetét, a régész sokféle tevékenységét.

A helytörténész csoport Lázár Sarolta vezetésével a süttöi vízimolnárok és kőfaragók hagyományait és történetét gyűjtötte. Két 80 éven felüli molnár mondta el nekik a környező községek számára olyan fontos iparág munkamódszereit, a molnárcéh adatait, a tanulóévek nehézségeit. Odaadták a gyűjtőknek a segédlevelüket, a mesterlevelüket, különböző fényképeket, a malmukról szóló hivatalos bizonyítványt, adásvételi szerződést. A fiatalok legnagyobb öröme a molnárcéh zászlójának megszerzése volt, amelyet a céh megszűnése óta a molnárok temetésénél használtak, de a plébánián már kiselejteztek. A nagyméretű, Nepomuki Szt. Jánost, a molnárok védőszentjét ábrázoló díszes zászló a múzeumi gyűjteménybe került.

A kőfaragók elmondták a kőfaragó munka fontosabb elemeit, a csiszoló kövek, szerszámok különböző változatait. A kőfaragók céhzászlóját csak megnézték, mert ezt még használják a temetések alkalmával. Sikertelt megállapítaniuk, hogy a süttöi tűzoltó alakulat is 100 éves, és anyaga még összegyűjthető.

Az idei tábor új színtöltője volt a dr. Erdélyi Zoltán vezette néprajzi csoport speciális gyűjtőfeladata: az országosnak tervezett „Ezerjófű” akció első próbája, 8+4 oldalas kérdőívek segítségével idős emberektől érdeklődtek a konyhakerti, az ipari, és a takarmánynövényekről, ezenkívül szedtek gombát és gyógynövényeket is. A gyűjtött növényeket meghatározták. 130 megválaszolt kérdést tartalmazó anyagukból 1 példány a múzeumban maradt.

A negyedik, az F. Molnár Anikó által vezetett „bányászélelmód”-ot kutató csoport volt. Gyűjtőmunkájukat Tokod-Altáró, Dorog és Epszöny bányászkolóniákon végezték. A viszonylag rövid idő alatt 180 családot látogattak meg, s a kedves emberek segítettek őket, jó szívvél adták át régi életük megőrzött emlékeit a Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum számára. Az anyag egy részéből egy kis kiállítást is rendezett a csoport. Érdekesebb darabok közül megemlítjük az Erdélyből Epszönybányára települt emberek okmányait, az újítási vándorzászlókat, a rendezőgarda jelvényeit.

A gyűjtőmunka mellett a tartalmas szórakozásra is volt mód: Esztergom múzeumaival, történetével ismerked-

tek, műemléki sétán, hangversenyeken vettek részt, Visegrádra és Szentendrére látogattak a tábor résztvevői. A szabadidős programokat Kerekes Kornélia múzeumi népművelő szervezte.

A résztvevők erre az évre már kicserélődtek. A Rédén, Tatán táborozó gyerekek azóta leérettségiztek, közülük csak hárman jöttek utójára táborozni. A most kezdőknek még új volt a táborélet. Azt, hogy ide főként dolgozni jöttek, talán még nem mindenki vette egyformán komolyan. A csoportvezetők szerint azonban a többség kiválóan és lelkesen dolgozott. Jó lenne, ha ezt a tantárgyak kereteibe nem illeszthető tevékenységet egész évben folytathatnánk és a lelkes, komoly munkát vállaló fiatalokkal szeretnénk jövőre is találkozni, a VI. Megyei Honismereti Táborban.

Dr. B. Szatmári Sarolta

Néprajzi kutatótábor Répáshután

Borsod-Abaúj-Zemplén megye néprajzi képét a 17—18. században betelepült szlovák, kárpátukrán és német nemzetiség teszi változatossá. Közülük legnagyobb számú a szlovák lakosság, akik a megye két tájegységében, a Zempléni-hegységben és a Bükkben élnek. A Zempléni-hegység népi kultúráját évtizedek óta kutatja a miskolci Herman Ottó Múzeum és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Intézete. A bükk szlovákság néprajzáról azonban eddig csak szórványos közlések jelentek meg. Ezért és a vidék archaikus jellege miatt rendezte meg kutatótáborát a Herman Ottó Múzeum 1979. május 27—június 2. között a bükk Répáshután.

Répáshuta létrejött az üvegyártáshoz és az erdőmunkához kapcsolódott. A diósgyőri koronauradalom területén 1712—1720 között kezdte meg működését az óhutai (ma Bükkszentlászló) üvegtészítő üzem. Amikor a környéken elfogyott a fa, tovább költöztették az üzemet Újhutára (ma Bükkzentkereszt), ahol az 1790-es évekig gyártottak üveget. A répáshutai üzemben 1790-ben indult meg a termelés, és az 1834-ben Gyertyánvölgybe telepített üzem a 19. század utolsó évtizedéig működött. Répáshután már az 1760-as években éltek szlovák erdőmunkások, az üvegyártás megszűnése után pedig továbbra is az erdő, az erdei munka adta a megélhetésüket. A lakosság élet-